

"Sebr ve taksim metodu" hakkında malumat verebilir misiniz? Sebir ve taksim metodu ile münazara metodu arasında fark var mı?

Mantık kitaplarında bu konuda şu bilgiler verilmektedir:

Sebr: Kelime olarak denemek, imtihan etmek, yoklamak mânalarına gelir; kuyunun derinliğini anlamak için yoklamak gibi.

Sebrin en mühim mânası; ispatlanacak şeyin dışındaki muhtemel ve mümkün hallerini inceleyip tetkik ettikten sonra, onları ayıklayıp saf dışı etmektir. Muhtemel ve mümkün mânalar ayıklandığı ve saf dışı bırakıldığı zaman, asıl ispat edilmesi istenen hal ve durum sabitlik kazanır.

Taksim: Kelime olarak bölme, parçalara ayırma mânalarına gelir. Bu delildeki mânası ise; ispat edilecek şeyin mümkün ve muhtemel her durumunu sınıflandırıp tasnif ettikten sonra, **sebr etmek** yani parçalara ayrılmış her bir imkân ve ihtimali incelemek ve hakikatini beyan etmek mânasına geliyor.

Sebr ve Taksim Metodu, mantıkta bir ispatlama tarzı ve usulüdür. Bu iki kelime beraber kullanıldığı gibi, "**delil-i taksim, delil-i münkasım**" gibi tabirlerle de söylenir. Bu ispatlamada bir şeyin aslında bulunan vasıflar, illet olmaktan birer birer iptal edildikten sonra, tam illet olmaya elverişli olan tespit edilir.

Meselâ; bir kişi hakkında;"*O doğru veya yalancı bir insandır*", kaziyyesi taksim oluyor, bu iki halden başka da bir hal olmayacağına göre bu sıfatlardan yalancılığın imkânsızlığı ispat edildiği zaman, onun doğru bir insan olduğu sabitlenmiş ve ispatlanmış oluyor. Bu misali diğer hususlara da tatbik edebiliriz.

Mesela, Resul-i Ekrem Efendimiz (asm)'in muhtemel ve mümkün olan bütün menfi ve müsbet sıfatlarını taksim ettikten sonra, taksim edilen bu menfi sıfatların imkânsızlığını sebr edip yani tahkik ve tetkik ile ortaya koyup ispat edildiği zaman, onun müsbet ve mükemmel sıfatları sabitlenip isbat edilmiş olur.

Münazara, ileri sürülen delilleri ve fikirleri tetkik ederek, fikirlerin münasebet ve adem-i münasebetini göstererek cevap verme sanatıdır. Münazara bu yönü ile sebr'e benziyor, ama tek başına ele alındığı zaman **sebr ve taksim** delili ile münazara aynıdır, diyemeyiz. Münazara genel bir tabir iken; sebr ve taksim ise hususî bir ıstılahtır.